

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL A. A. SKUNDO**

2026 m. liepos 9 d. Nr. S-2026/151 (7-2026/102)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos pirmininkės Vilmos Vildžiūnaitės, narių Gvidos Ivanauskienės, Raimondos Juodkaitės, Jurgitos Narkevičiūtės (pranešėja), išnagrinėjo A. A. 2026-05-11 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2026-04-21 sprendimo dėl atleidimo nuo baudų, delspinigių ir / ar palūkanų Nr. (21.222 Mr) 500-932. A. A. atstovas advokatas B. B. ir Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atstovė C. C. Komisijos 2026-06-18 posėdyje dalyvavo nuotoliniu būdu.

Komisija n u s t a t ė:

A. A. (toliau – Pareiškėjas) prašo panaikinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2026-04-21 sprendimo dėl atleidimo nuo baudų, delspinigių ir / ar palūkanų Nr. (21.222 Mr) 500-932 (toliau – Inspekcijos sprendimas, skundžiamas sprendimas) dalį, kuria jis visiškai nebuvo atleistas nuo sankcijų, ir atleisti jį nuo 145 670,53 Eur gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM) delspinigių ir nuo visos 71 110 Eur GPM baudos sumokėjimo.

Skunde paaiškinta, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) 2026-02-11 nutartimi adm. byloje Nr. eA-198-556/2026 (toliau – 2026-02-11 nutartis) atmetė Pareiškėjo ir sutuoktinės D. D. (toliau – D. D.) skundus dėl priimtų Inspekcijos sprendimų. Skunde nurodoma, kad Inspekcijos 2023-03-02 sprendimu dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (21.222Mr) FR0682-56 (toliau – 2023-03-02 sprendimas) Pareiškėjui buvo apskaičiuota ir nurodyta sumokėti 355 549,72 Eur GPM (Pareiškėjo skunde neteisingai nurodyta 614 127,72 Eur GPM suma), 162 921,16 GPM delspinigių ir 71 110 Eur GPM baudą.

Pareiškėjas atkreipė Komisijos dėmesį į tai, kad jo 2026-03-18 prašymą atleisti nuo GPM delspinigių ir baudos (toliau – prašymas dėl atleidimo) Inspekcija tenkino tik iš dalies ir skundžiamu sprendimu atleido Pareiškėją nuo 25 proc., t. y. 48 556,84 Eur, GPM delspinigių, tačiau paliko galioti 145 670,53 Eur GPM delspinigių sumą ir visą 71 110 Eur GPM baudą (toliau – ginčo delspinigiai ir bauda). Pareiškėjo teigimu, Inspekcija iš esmės neišnagrinėjo jo prašymo.

Mokestinės prievolės atsiradimo pagrindas. Mokestinio patikrinimo metu, sutuoktiniams GPM apskaičiuotas pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 69 straipsnį, perkvalifikavus faktiškai dar 2013 m. gautas jų pajamas. Pareiškėjas nurodė, jog viso ginčo metu jis akcentavo, kad sudarydamas šių pajamų šaltiniu tapusius sandorius, siekė *atitikti* tuo metu buvusį Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų

mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) reglamentavimą ir todėl veikė visiškai įsitikinęs savo elgesio teisėtumu GPMĮ požiūriu. Tai, kad sandoriai „tik formaliai atitiko apmokestinimo GPM lengvatos taikymo sąlygas“, sutuoktiniai sužinojo LVAT priėmus galutinę ir neskundžiamą 2026-02-11 nutartį.

Formalus požiūris į senaties terminus (MAJ 68 straipsnis). Inspekcija taikė turinio viršenybės prieš formą principą, perkeldama dar 2013 m. gautas pajamas į 2017–2021 m. laikotarpį. Toks dirbtinis laikotarpio perkėlimas, Pareiškėjo įsitikinimu, pažeidė mokesčio perskaičiavimo senaties terminą, o Inspekcija šį argumentą atmetė tik formaliai įvertindama patikrinimo pavedimo datą.

Proporcingumo ir teisingumo principų pažeidimas. Nors Inspekcija pripažino, kad delspinigių skaičiavimo trukmė buvo septyneri metai (nuo 2018-05-03 iki 2026-04-01), palikta sankcijų suma, Pareiškėjo nuomone, išliko neadekvati. Skunde Komisijai nurodyta, kad bendra ginčo delspinigių ir baudos suma (virš 200 000 Eur) siekė beveik 40 proc. GPM sumos ir yra neproporcinga fiziniam asmeniui. Pareiškėjo įsitikinimu, jis nevengė mokėti mokesčių, deklaracijas teikė laiku, be to patikrinimo metu buvo fiksuotos mokesčių permokos. Skunde pažymėta, kad LVAT praktikoje pabrėžiama, jog turi būti pripažįstamas ne bet koks teisėtumas, o tik „teisingumo teisėtumas“. Pasak Pareiškėjo, tiek MAJ, tiek Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatos (toliau – CK) numato ribojimą delspinigių skaičiavimui įprastais atvejais iki 6 mėn., todėl 7 metų terminas neatitinka teisingumo bei protingumo principų.

Neišnagrinėti / netinkamai įvertinti prašymo dėl atleidimo argumentai. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (toliau – Konstitucinis Teismas) savo aktuose ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis teisinės valstybės principas neatsiejamas nuo teisingumo principo ir atvirkščiai¹, kad konstitucinis proporcingumo principas yra vienas iš konstitucinio teisinės valstybės principo elementų². LVAT, nagrinėdamas mokesčių mokėtojų atleidimo nuo delspinigių ir baudų pagrindus, vadovaujasi ne tik MAJ įtvirtintais atleidimo nuo delspinigių (baudų) pagrindais, bet ir laikosi pozicijos, kad turi būti vadovujamasi teisingumo ir protingumo kriterijais bei atsižvelgiama į Konstitucinio Teismo suformuotą doktriną dėl skiriamų sankcijų už įstatymų pažeidimus³. LVAT savo praktikoje taip pat yra nurodęs, jog šiuolaikinė teisės samprata remiasi aiškiu teisės ir įstatymo skyrimu pripažįstant teisę fundamentalesniu dalyku negu įstatymą. Jeigu teisė tapatinama su įstatymu, tai teisės praktikos požiūriu pirmenybė būtų teikiama ne teisingumui, o teisėtumui. Formalus įstatymų taikymas nulemtų teisėtą sprendimą, kuris ne visada gali būti teisingas. LVAT manymu, turi būti pripažįstamas ne bet koks teisėtumas, o tik teisingumo teisėtumas. Tokiu atveju, kai pagal faktines bylos aplinkybes, visuotinai pripažintus teisės principus, akivaizdu, jog sprendimas konkretaus socialinio disputo atžvilgiu bus formalus, bet neteisingas, būtina pirmumą teikti bendrajai teisės sampratai. Juk ne viskas gali būti reglamentuota įstatymų ir tilpti į tam tikras teisės normas⁴.

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ) 3 straipsnyje įtvirtinti principai, kuriais turi vadovautis ir mokesčių administratorius savo veikloje, *inter alia* (be kita ko), įstatymų viršenybės ir proporcingumo. VAĮ 10 straipsnio 5 dalis nustato, kad „administraciniame sprendime turi būti nurodyta <...> administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės“.

¹ *Inter alia* (be kita ko) Konstitucinio Teismo 2003-03-17, 2003-12-03, 2008-12-24, 2009-10-08 nutarimai;

² *Inter alia* Konstitucinio Teismo 2004-12-29, 2005-09-29, 2009-04-10 nutarimai;

³ LVAT 2011-10-10 nutartis adm. byloje Nr. A556-2343/2011; 2011-09-19 nutartis adm. byloje Nr. A5563447/2011; 2011-10-10 nutartis adm. byloje Nr. A556-2544/2011; 2011-09-08 nutartis adm. byloje Nr. A575-2144/2011;

⁴ LVAT 2007-07-05 nutartis adm. byloje Nr. A17-773/2007; 2014-06-25 nutartis adm. byloje Nr. A556-1375/2014

Pareiškėjas skunde akcentavo, kad mokesčių administratorius, administruodamas mokesčius, privalo vadovautis protingumo ir teisingumo kriterijais (MAĮ 8 straipsnio 3 dalis). Nuo paskirtų baudų mokesčių mokėtojas yra atleidžiamas, jei įrodo, kad nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo (MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Skunde nurodyta, kad mokesčių administratorius savo praktikoje įprastai vadovaujasi pirmiau minimais principais ir atleidžia mokesčių mokėtojus nuo neproporcingai didelių delspinigių sumų.

Inspekcijos pozicija išdėstyta skundžiamame sprendime. Inspekcija, vadovaudamasi MAĮ 8 straipsnio 3 dalimi, 100 straipsnio 1 dalimi, 141 straipsnio 1 dalimi bei Atleidimo nuo baudų, delspinigių ir palūkanų taisyklių⁵ (toliau – Taisyklės) 6, 7 punktais, 25.1, 25.2 papunkčiais, atleido Pareiškėją nuo 48 556,84 Eur GPM delspinigių (25 proc.) už laikotarpį nuo 2019-05-03 iki 2026-04-01 ir neatleido Pareiškėjo nuo 145 670,53 Eur GPM delspinigių (75 proc.) už laikotarpį nuo 2019-05-03 iki 2026-04-01 bei nuo 71 110 Eur GPM baudos mokėjimo.

Pareiškėjo prašymo dėl atleidimo nagrinėjimo metu nustatyta, kad mokesčių administratorius atliko Pareiškėjo GPM už 2017–2020 metus mokestinį patikrinimą ir 2022-11-29 surašė patikrinimo aktą Nr. (21.222 Mr) FR0680-390 (toliau – patikrinimo aktas), kuriame nurodyta, kad Pareiškėjas nedeklaravo 3 584 868,95 Eur kitų su darbo santykiais nesusijusių ir ne individualios veiklos pajamų, gautų iš užsienio valstybės, nuo kurių neapskaičiavo ir nesumokėjo GPM, todėl vadovaujantis MAĮ 69 straipsnio nuostatomis, Pareiškėjui apskaičiuotas 355 549,72 Eur GPM. Inspekcija 2023-03-02 sprendimu patvirtino patikrinimo aktą ir nurodė Pareiškėjui sumokėti 355 549,72 Eur GPM, 162 921,16 Eur GPM delspinigius ir 71 110 Eur GPM baudą (20 proc. dydžio). Šis Inspekcijos 2023-03-02 sprendimas buvo patvirtintas Komisijos 2023-05-26 sprendimu Nr. S-2023/84 (7-2023/60), Regionų administracinio teismo 2024-07-15 sprendimu ir LVAT 2026-02-11 nutartimi.

Inspekcija nurodė, kad atlikusi automatinius delspinigių perskaičiavimus, įvertinusi Pareiškėjo turėtas mokesčių permokas, Mokesčių apskaitos informacinės sistemos (toliau – MAIS) duomenimis nustatė, kad Pareiškėjas 2026-04-20 (prašymo nagrinėjimo dieną) biudžetui buvo skolingas 194 227,37 Eur GPM delspinigius, apskaičiuotus iki 2022-11-29 patikrinimo akto surašymo dienos ir delspinigius už mokestinio ginčo laikotarpį, bei 71 110 Eur GPM baudos sumą.

Dėl atleidimo nuo delspinigių ir baudų. Pagal MAĮ 100 straipsnio 1 dalį mokesčių mokėtojas gali būti atleidžiamas nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų) delspinigių ar jų dalies, kai:

- tokia teisinė galimybė yra numatyta specialiajame mokesčių įstatyme;
- yra šio įstatymo 141 straipsnio 1 dalyje nustatytas pagrindas, t. y.: 1) jei mokesčių mokėtojas įrodo, kad nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo; 2) jei mokesčio įstatymas pažeistas dėl aplinkybių, kurios nepriklausė nuo mokesčių mokėtojo valios ir kurių jis nenumatė ir negalėjo numatyti. Tokiomis aplinkybėmis nelaikomi mokesčių mokėtojo ar jo darbuotojų veiksmai ar neveikimas, taip pat mokesčių mokėtojo nemokumas; 3) kai mokesčių mokėtojo atskira veika, nors ir pažeidžiančia mokesčio įstatymo nuostatas, nepadaroma žala biudžetui; 4) kai mokesčių mokėtojas mokesčio įstatymą pažeidė dėl klaidingo apibendrinto mokesčio įstatymo paaiškinimo arba mokesčių administratoriaus raštu ar telefonu, jei suteikta konsultacija centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka buvo įrašyta ir yra galimybė nustatyti skambinantį asmenį – mokesčių mokėtoją (ar jo atstovą), suteiktos klaidingos konsultacijos mokesčių mokėjimo klausimais;

⁵ Patvirtintos Inspekcijos viršininko 2004-07-26 įsakymu Nr. VA-144 „Dėl Atleidimo nuo baudų, delspinigių ir palūkanų taisyklių ir sprendimo formų patvirtinimo“;

- kitais atvejais, kai delspinigius išieškoti netikslinga ekonominiu ir (ar) socialiniu požiūriu, kaip tai suprantama pagal šio Įstatymo 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą. Šis atleidimo pagrindas gali būti taikomas tik mokesčių mokėtojams – fiziniams asmenims.

MAĮ nėra įtvirtinta galimybė atleisti mokesčių mokėtoją nuo delspinigių mokėjimo kitu, negu šiame Įstatyme nustatytu pagrindu. Vadovaujantis Taisyklių 6 punkto nuostatomis, nuo paskirtos GPM baudos Pareiškėjas gali būti atleidžiamas, esant MAĮ 141 straipsnio 1 dalyje nurodytiems pagrindams.

MAIS duomenimis, 194 227,37 Eur GPM delspinigiai Pareiškėjui apskaičiuoti už laikotarpį nuo 2019-05-03 iki 2026-04-01 nuo apskaičiuoto GPM už 2018 m., 2019 m. ir 2020 m. mokestinius laikotarpius. Inspekcija 2023-03-02 sprendimu skirdama Pareiškėjui baudą, vertino padarytų pažeidimų pobūdį, nustatytas atsakomybę sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes, vadovavosi MAĮ 139, 140 straipsnių⁶ nuostatomis. Atsižvelgdama į tai, kad patikrinimo metu Pareiškėjo atstovas su patikrinimą atliekančiu pareigūnu geranoriškai bendradarbiavo, laiku vykdė mokesčių administratoriaus nurodymus, teikė prašomą informaciją bei dokumentus, atsakomybę sunkinančių aplinkybių byloje nenustatyta, Inspekcija minėtu sprendimu Pareiškėjui paskyrė 20 proc. dydžio 71 110 Eur (355 549,72 Eur x 20 proc.) GPM baudą.

Skundžiamame sprendime nurodyta, kad pagal MAĮ nuostatas už mokėtino mokesčio sumažinimą skiriamos sankcijos laikomos griežta (objektyvia) atsakomybe, kuriai esant mokesčių mokėtojo kaltė visuomet preziumuojama, t. y. laikoma, kad dėl mokesčio įstatymo pažeidimo kaltas mokesčių mokėtojas, jeigu jis neįrodo priešingai. LVAT yra išaiškinęs, kad įstatymų leidėjas atleidimą nuo delspinigių sieja ne tik su mokesčių mokėtojo kaltės nebuvimu, bet ir su jo paties pareiga šią faktinę aplinkybę įrodyti⁷. Inspekcija pažymėjo, kad patikrinimo metu ir mokestinio ginčo nagrinėjimo eigoje buvo nustatyta Pareiškėjo kaltė dėl GPMĮ nuostatų pažeidimo. Pareiškėjo teiginys apie tai, kad jo ir sutuoktinės sandoriai „tik formaliai atitiko apmokestinimo GPM lengvatos taikymo sąlygas“ sužinojo tik teismams priėmus galutinius sprendimus, neįrodo, jog Pareiškėjas nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo. Be to, apie padarytą mokesčio įstatymo pažeidimą Pareiškėjas žinojo jau atlikto patikrinimo metu, todėl turėjo galimybę sumokėti mokestinę prievolę.

Dėl MAĮ 68 straipsnyje įtvirtinto senaties termino, Inspekcija akcentavo, kad pavedimas tikrinti Nr. (21.222 Mr) FR0773-170 buvo išrašytas 2022-01-31. Kadangi buvo tikrinamas GPM, patikrinimas galėjo būti atliktas už einamuosius, t. y. 2022 metus, ir penkerius praėjusius kalendorinius metus (už 2021, 2020, 2019, 2018, 2017 metus). Inspekcija atliko Pareiškėjo GPM patikrinimą už laikotarpį nuo 2017-01-01 iki 2020-12-31, todėl mokesčių administratoriaus vertinimu, MAĮ 68 straipsnyje nurodyto senaties termino nepažeidė.

Inspekcija nurodė, kad mokesčių administratorius turėjo teisę įvertinti Pareiškėjo 2017–2020 m. mokėtinus mokesčius atsižvelgdamas į prieš šį laikotarpį Pareiškėjo sudarytų sandorių aplinkybes, nes Pareiškėjui tikrintuoju laikotarpiu iš „A“ pervestos piniginės lėšos buvo gautos pastarųjų šalių gerokai anksčiau (2013 m.) sudarytų sandorių pagrindu. Pareiškėjo argumentai dėl senaties termino pažeidimo tvirtinant, kad mokesčių administratorius siekia apmokestinti jo 2013 m. gautas neapmokestinamas pajamas, atmetami kaip nepagrįsti.

Inspekcijos vertinimu, Pareiškėjas nepaneigė savo kaltės dėl padarytų pažeidimų, todėl MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytu pagrindu negali būti atleistas nuo

⁶ Tuo atveju, jei mokesčių mokėtojas mokesčių įstatymų nustatytais terminais mokesčio deklaracijos nepateikia, mokesčio įstatymo pažeidimo data laikoma mokesčio deklaracijos pateikimo termino data;

⁷ LVAT 2011-03-28 nutartis adm. byloje Nr. A556-364/2011;

paskirtos baudos ir apskaičiuotų delspinigių mokėjimo. Kitų atleidimo nuo delspinigių / baudų pagrindų, įtvirtintų MAJ 141 straipsnio 1 dalies 2, 3 ir 4 punktuose, MAJ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkte, mokesčių administratorius nenustatė. Skundžiamame sprendime nurodyta, kad šių pagrindų nepagrindė bei neprašė taikyti ir Pareiškėjas.

Tačiau, kaip nurodė Inspekcija, vadovaujantis MAJ 8 straipsnyje įtvirtintais protingumo ir teisingumo kriterijais, konstituciniais teisingumo, teisinės valstybės principais bei atsižvelgus į LVAT praktiką, yra pagrindas atleisti Pareiškėją nuo dalies delspinigių mokėjimo. Pareiškėjo mokestinis patikrinimas pradėtas 2022-01-31, baigtas 2022-11-28 surašius patikrinimo aktą. Nagrinėjamu atveju mokėtini 162 921,16 Eur delspinigiai už mokestinio patikrinimo metu nustatytus pažeidimus, nors ir priskaičiuoti nepažeidžiant delspinigių skaičiavimo tvarkos, Pareiškėjui apskaičiuoti nuo 2019-05-03 iki patikrinimo akto surašymo dienos (2022-11-29). Pareiškėjas inicijavo mokestinį ginčą. LVAT priėmus 2026-02-11 nutartį, ginčo delspinigiai Pareiškėjui apskaičiuoti už visą sustabdymo laikotarpį (MAJ 98 straipsnio 2 dalis). Inspekcijos įsitikinimu, delspinigių apskaičiavimas už septynerius metus, leido jų dydį šiek tiek sumažinti.

Taip pat, Inspekcijos vertinimu, tai, jog pasibaigus mokestiniam ginčui Pareiškėjas nevengė mokestinės prievolės, siekdamas atsiskaityti su valstybės biudžetu, yra Pareiškėją teigiamai charakterizuojančios aplinkybės, į kurias turi būti atsižvelgta. Inspekcija, vadovaudamasi protingumo ir teisingumo kriterijais, skundžiamu sprendimu atleido Pareiškėją nuo 25 proc. GPM delspinigių mokėjimo, nuo likusios GPM delspinigių sumos ir baudos neatleido.

Komisija k o n s t a t u o j a:

Pareiškėjo skundas iš dalies tenkintinas. Inspekcijos 2026-04-21 sprendimas keistinas, Pareiškėjas papildomai atleidžiamas nuo 25 proc. GPM delspinigių sumos ir nuo 50 proc. GPM baudos mokėjimo.

Inspekcija skundžiamu sprendimu atleido Pareiškėją nuo 48 556,84 Eur GPM delspinigių (25 proc.) ir neatleido nuo 145 670,53 Eur GPM delspinigių (75 proc.) bei nuo 71 110 Eur GPM baudos mokėjimo. Atleisdama Pareiškėją nuo 25 proc. GPM delspinigių mokėjimo Inspekcija vadovavosi teisingumo ir protingumo kriterijais, įvertinusi gana ilgą GPM delspinigių skaičiavimo trukmę bei nustačiusi aplinkybę, kad Pareiškėjas sumokėjo jam apskaičiuotą mokestinę prievolę. Sprendime taip pat išsamiai pasisakyta, kad nebuvo nustatytos aplinkybės, sudarančios pagrindą Pareiškėją atleisti nuo ginčo delspinigių ir baudos jo skunde nurodytu pagrindu, t. y., kai mokesčių mokėtojas atleidžiamas nuo delspinigių, jei įrodo, kad nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo (MAJ 100 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 141 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

Taigi mokestinis ginčas nagrinėjamoje byloje kilęs dėl Inspekcijos sprendimo dalies, kuria Pareiškėjas buvo neatleistas nuo 145 670,53 Eur GPM delspinigių ir nuo 71 110 Eur GPM baudos sumokėjimo.

Pareiškėjas savo prašymą Komisijai iš esmės grindė tomis pačiomis aplinkybėmis, kaip ir prašymą Inspekcijai, t. y. dėl Pareiškėjo kaltės nebuvimo ir prašydamas taikyti protingumo / teisingumo kriterijus. Taip pat pateikė argumentus dėl pažeisto mokesčio apskaičiavimo senaties termino.

Komisija, išanalizavusi jai pateiktą bylos medžiagą, sutinka su Inspekcijos skundžiamame sprendime išsamiai aptartais atleidimo nuo ginčo delspinigių ir baudos motyvais (dėl kaltės nebuvimo), jog nėra teisinio pagrindo Pareiškėją atleisti nuo apskaičiuotų sankcijų sumokėjimo. Komisija pritaria mokesčių administratoriaus pozicijai, kad ginčo atveju Pareiškėjas neįrodė, jog nėra kaltas dėl padaryto GPMĮ nuostatų pažeidimo, t. y. Pareiškėjo teiginiai, kad apie tai, jog „tik formaliai atitiko apmokestinimo GPM lengvatos

taikymo sąlygas“ sužinojo tik teismams priėmus galutinius sprendimus, neįrodo, kad Pareiškėjas nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo, todėl išsamiau dėl šių aplinkybių nepasisako. Komisija tik pažymi, kad Pareiškėjas, vykdydamas atitinkamus sandorius, prisiėmė ir atitinkamą riziką bei atsakomybę už teisės aktų laikymąsi šių sandorių vykdymo metu. Pareiškėjas privalėjo išsiaiškinti, kaip pajamos apmokestinamos ir atlikus šiuos veiksmus savarankiškai užpildyti deklaracijas, apskaičiuojant priklausančius mokėti mokesčius bei sumokėti juos atitinkamo mokesčio įstatymo nustatytu terminu. Visgi, nagrinėjamo atvejo kontekste iš byloje esančios medžiagos Komisija sprendžia, jog Pareiškėjas papildomai atleistinas nuo GPM delspinigių ir nuo GPM baudos mokėjimo, vadovaujantis protingumo ir teisingumo kriterijais.

LVAT, nagrinėdamas mokesčių mokėtojų atleidimo nuo delspinigių pagrindus, taip pat laikosi pozicijos, kad sprendžiant mokesčių mokėtojų atleidimo nuo apskaičiuotų delspinigių klausimus, turi būti vadovujamasi teisingumo ir protingumo kriterijais bei atsižvelgiama į Konstitucinio Teismo suformuotą doktriną dėl skiriamų sankcijų už įstatymų pažeidimus⁸.

Reikšmingomis aplinkybėmis, sprendžiant atleidimo nuo ekonominių sankcijų (baudų, delspinigių) klausimą, LVAT pripažįsta ir tokias aplinkybes, kaip geranoriškas ir aktyvus mokesčių mokėtojo bendradarbiavimas, apskaičiuotų (nesumokėtų) mokesčių sumokėjimas, teisės normų reikalavimų neatitinkantys, neoperatyvūs mokesčių administratoriaus veiksmai kontrolės procedūrų ir mokestinio ginčo metu⁹. Iš kitos pusės pažymėtina ir tai, kad šios teismų praktikos suformuotos taisyklės įprastai pripažįstamos sudarančiomis pagrindą atleisti mokesčių mokėtoją ne nuo visų, o nuo dalies delspinigių (ar baudų) mokėjimo, nes laikomasi pozicijos, jog yra nustatyti mokesčių teisės aktų pažeidimai, todėl atleidžiant mokesčių mokėtoją nuo visų ekonominių sankcijų, jos neatliktų jų skyrimu numatytų tikslų: poveikio konkrečiam mokesčių mokėtojui, bendrosios prevencijos.

Taigi, taikant teisingumo ir protingumo kriterijus, vertintini visų mokestinių teisinių santykių dalyvių veiksmai mokesčių administravimo procese. Teisingumo siekimas suprantamas, kaip siekimas protingos skirtingų interesų pusiausvyros, atsižvelgiant į abiejų šalių interesus bei pareigas (mokesčių mokėtojo prievolę teisingai mokėti ir deklaruoti mokesčius bei mokesčių administratoriaus pareigą skatinti savanorišką mokesčių mokėjimą).

Komisija, įvertinusi pateiktą medžiagą, nustatė, šias reikšmingas aplinkybes: Pareiškėjas geranoriškai bendradarbiavo, laiku vykdė mokesčių administratoriaus nurodymus, teikė prašomą informaciją bei dokumentus; pasibaigus mokestiniam ginčui galutine LVAT 2026-02-11 nutartimi, nedelsdamas sumokėjo apskaičiuotą GPM sumą (2026-04-01); nors GPM baudos dydžio apskaičiavimo pagrindumas nėra šio ginčo dalykas, tačiau tai, kad patikrinimo metu nenustatytos Pareiškėjo atsakomybę sunkinančios aplinkybės, charakterizuoja Pareiškėją teigiamai; nors delspinigių dydis, susidaręs dėl paties Pareiškėjo mokestinių prievolių nevykdymo, savaime nesudaro pagrindo taikyti išimtinės atleidimo nuo delspinigių mokėjimo priemones, tačiau šiuo konkrečiu atveju (nors Inspekcija ir atleido Pareiškėją nuo 25 proc. delspinigių) likusių GPM delspinigių suma kartu su GPM baudos suma sudaro net 61 proc. GPM sumos (Pareiškėjas neteisingai nurodė, kad sudaro 40 proc.) ir, Komisijos įsitikinimu, yra gana neproporcinga fiziniam asmeniui; delspinigių skaičiavimo trukmė beveik septyneri metai. Be to, Komisija pažymi, kad pažeidimo padarymo metu dar nebuvo susiformavusi teismų praktika, suteikianti aiškų

⁸ Žiūrėti: LVAT 2011-09-19 nutartį adm. byloje Nr. A- 556-3447/11, 2011-09-08 nutartį adm. byloje Nr. A-575-2144/2011;

⁹ Detaliai šios aplinkybės aptartos LVAT 2014-03-17 nutartyje adm. byloje Nr. A-556-990/14;

išaiškinimą dėl nagrinėjamo teisinio santykio vertinimo. Nors ši aplinkybė savaime nepaneigia pareigos tinkamai vykdyti mokestines prievoles, ji, kartu su kitomis byloje nustatytomis aplinkybėmis, yra reikšminga vertinant baudų ir delspinigių taikymo proporcingumą bei sprendžiant dėl atleidimo nuo jų dalies mokėjimo.

Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstituciniai teisingumo, teisinės valstybės principai suponuoja ir tai, kad už teisės pažeidimus valstybės nustatomos poveikio priemonės turi būti proporcingos (adekvačios) teisės pažeidimui, turi atitikti siekiamus teisėtus ir visuotinai svarbius tikslus, neturi varžyti asmens akivaizdžiai labiau negu reikia šiems tikslams pasiekti; tarp siekiamo tikslo nubausti teisės pažeidėjus ir užtikrinti teisės pažeidimų prevenciją ir pasirinktų priemonių šiam tikslui pasiekti turi būti teisinga pusiausvyra (proporcingumas); konstitucinis teisingumo principas reikalauja nustatomas nuobaudas diferencijuoti taip, kad jas taikant būtų galima atsižvelgti į teisės pažeidimo pobūdį, į atsakomybę lengvinančias ir kitas aplinkybes, kad atsižvelgiant į tai būtų galima skirti mažesnę nuobaudą nei sankcijoje numatytoji minimali ir kt.; įstatymuose už įstatymų pažeidimus nustatomos baudos turi būti tokio dydžio, koks yra būtinas siekiant teisėto ir visuotinai svarbaus tikslo – užtikrinti įstatymų laikymąsi, nustatytų pareigų vykdymą (žiūrėti: Konstitucinio Teismo 2000-12-06, 2001-10-02, 2004-01-26, 2005-11-03, 2005-11-10, 2008-01-21 nutarimus).

Atsižvelgiama į Konstitucinio Teismo suformuotą doktriną dėl skiriamų sankcijų už įstatymų pažeidimus, įvertinusi aptartas bylos aplinkybes, taip pat nustačiusi tai, jog patikrinimo metu buvo konstatuotos Pareiškėją teigiamai charakterizuojančios savybės, mokestinė prievolė sumokėta, delspinigių skaičiavimo trukmė yra gana ilga, Komisija vertina, kad yra pakankamas pagrindas atleisti Pareiškėją nuo papildomų dalių GPM delspinigių ir baudos mokėjimo, vadovaujantis protingumo ir teisingumo kriterijais. Komisijos įsitikinimu, sankcijų dydis neadekvatus tikslui, kuriuo valstybė siekia skiriant ir apskaičiuojant mokesčių sankcijas. Todėl, atsižvelgdama į aptartas aplinkybes, taikydama proporcingumo principą, pripažindama, kad likusi sankcijų dalis turės neigiamą poveikį Pareiškėjo interesams, Komisija konstatuoja kad mokesčių mokėtojas papildomai atleistinas nuo 25 proc. GPM delspinigių, t. y. nuo 36 417,63 Eur (145 670,53 Eur x 25 proc.) bei nuo 50 proc. GPM baudos, t. y. nuo 35 555 Eur (71 110 Eur x 50 proc.) sumokėjimo.

Nagrinėjamu atveju Komisija taip pat neturi nei teisinio, nei faktinio pagrindo nesutikti su Inspekcijos išdėstytomis aplinkybėmis dėl MAĮ 68 straipsnyje įtvirtinto senaties termino. Pavedimas patikrinti Pareiškėją Nr. (21.222 Mr) FR0773-170 išrašytas 2022-01-31. Kadangi GPM patikrinimas galėjo būti atliktas už einamuosius (2022 m.) ir penkerius praėjusius kalendorinius metus (už 2021, 2020, 2019, 2018, 2017 metus), MAĮ 68 straipsnyje įtvirtintas senaties terminas pažeistas nebuvo, nes mokesčių administratorius Pareiškėjo GPM patikrinimą atliko už laikotarpį nuo 2017-01-01 iki 2020-12-31. Aplinkybė, jog MAĮ 68 straipsnyje įtvirtintas senaties terminas nebuvo pažeistas, konstatuota ir LVAT galutinėje ir neskundžiamoje 2026-02-11 nutartyje.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 8 straipsnio 3 dalimi, 100 straipsnio 2 dalimi, 141 straipsnio 3 dalimi ir 155 straipsnio 4 dalies 4 punktu, n u s p r e n d ž i a:

Pakeisti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2026-04-21 sprendimo dėl atleidimo nuo baudų, delspinigių ir / ar palūkanų Nr. (21.222 Mr) 500-932 dalį, kuria A. A. neatleistas nuo 145 670,53 Eur GPM delspinigių bei nuo 71 110 Eur GPM baudos mokėjimo, atleisti nuo dalies, t. y. nuo 36 417,63 Eur GPM delspinigių bei nuo 35 555 Eur GPM baudos sumokėjimo, paliekant A. A. sumokėti 109 252,9 Eur GPM delspinigius bei 35 555 Eur GPM baudą.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Regionų administraciniam teismui, skundą paduodant pasirinktinai: Vilniaus rūmuose (Žygimantų g. 2, 01102, Vilnius), Kauno rūmuose (A. Mickevičiaus g. 8 A, 44312, Kaunas), Klaipėdos rūmuose (Galinio Pylimo g. 9, 91230, Klaipėda), Šiaulių rūmuose (Dvaro g. 80, 76298, Šiauliai), Panevėžio rūmuose (Respublikos g. 62, 35158, Panevėžys) ar per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą <https://e.teismas.lt>. Skundas Regionų administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo įteikimo dienos.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, spręsdami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas.

Komisijos pirmininkė

Vilma Vildžiūnaitė

Komisijos narė

Gvida Ivanauskienė

Komisijos narė

Raimonda Juodkaitė

Komisijos narė

Jurgita Narkevičiūtė